

Varangerhalvøya nasjonalparkstyret

Møteinnkalling ST 5 2022

Utvalg: Varangerhalvøya nasjonalparkstyret/Várnjárgga
álbmotmeahccestivra

Møtested: Teams

Dato: 24.08.2022

Tidspunkt: 9 – 10

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Merknad : Ekstra oppsatt styremøte.

Saksliste

Utvalgssaksnr   **Innhold**

42/22 Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet

43/22 Godkjenning av innkalling og saksliste, valg av elektronisk underskrivere

44/22 Fjerning av telegraflinje mellom Vesterelv og Kudalen ved Sandfjorddalen – evt. gjensetting av del av stolper som fastmerking til skuterløype – evt. gjensetting av telegrafhytte – Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde

45/22 Orienteringssaker – status ny kontorlokalisering

Arkivsaksnr: 2022/7317-3

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 21.08.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjårgga álbmotmeahccestivra	44/22	24.8

Fjerning av telegraflinje mellom Vestereelv og Kudalen ved Sandfjorddalen – evt. gjensetting av del av stolper som fastmerking til skuterløype – evt. gjensetting av telegrafhytte – Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde

Vedlegg; Brev med kart over området til Linjeproff A/S

Forvalters innstilling - alternativer

- 1 Varangerhalvøya nasjonalparkstyre opprettholder sitt vedtak i sak 62/19 – telegraflinja og hytta fjernes.
- 2 Varangerhalvøya nasjonalparkstyre endrer sitt vedtak i sak 62/19 – telegraflinja fjernes i sin helhet. Det gis tilbakemelding til FEFO om at man ønsker at hytta opprettholdes sammen med en linjestolpe av historiske grunner som åpen for allmennheten hvor det anbefales overfor FEFO at festepunkt tildeles en organisasjon.
- 3 Varangerhalvøya nasjonalparkstyre endrer sitt vedtak i sak 62/19 – mesteparten av telegraflinja fjernes, med unntak av stolper som er merket, som halvkappes og fungerer som fastmerker til snøskuterløypa. En ny vurdering gjøres mens arbeid pågår og i vinter, hvor eventuelle overflødige fjernes senere i regi av nasjonalparkstyret. Gjensatte halvkappa stolper fjernes før de blir i så dårlig tilstand at de går i oppløsning. Det gis tilbakemelding til FEFO om at man ønsker at hytta sammen med en linjestolpe opprettholdes av historiske grunner, som åpen hytte for allmennheten hvor anbefales at festepunkt tildeles en organisasjon.

Dersom hytta opprettholdes anbefales å etablere toalett inntil bygget.

Telegraflinjestolpene og snøskuterløypa

Noen telegraflinjestolper kappes ved 3,5 m høyde og settes igjen som fastmerkestolper for snøskuterløypa – da ca ¼ av stolpene historisk sett er benyttet til markører for snøskuterløype i mange år tilbake.

Om Telegraflinjestolpene som gjensettes viser seg å være i svært dårlig tilstand i rota etter kapping, fjernes også disse. Når tilstand til gjensatte stolper blir for dårlig skal alle fjernes for å unngå unødig forurensning, og for å tilbakeføre landskapet til slik det

opprinnelig var. Om de ikke fjernes nå kan det neppe kreves at Telenor fjerne resten om 10 - 20 år og må i så fall gjøres av nasjonalparkstyret i samarbeide med kommune etc..

Vedtaket gis ikke presedens mht. fremtidig fastmerking av området snøskuterløype. Saken har ikke presedens da vi ikke har tilsvarende telegraflinjer stående i verneområdene vi forvalter.

Telegraflinja - fjerning

Nasjonalparkstyret anmodet overfor Telenor om å fjerne etterlatenskapene av telegraflinjestolpene i landskapsvernområdet flere år tilbake. I slutten av juni 2022 ble vi kontaktet av Linjeproff – et firma som nå er gitt oppdraget av Telenor for å fjerne linjestolpene. I forkant er det kommet innspill fra Torfinn Rasmussen som stikker skuterløypa som går delvis parallellt med linja på Båtsfjorddelen – at man bør vurdere å sette igjen noen stolper på de mest værharde plassene mht. å ha fastmerkepunkt for de som ferdes på snøskuterløypa mellom Persfjorden og Sandfjord hytteområde, eller de som skal helt ut til Hamningberg. Da det er såpass værhardt krever det god løypemerking. Det er tradisjon for å merke snøskuterløypa langs linja i store partier, og noen telegrafstolper har fått påmontert refleks i 3,5 m høyde, slik at man ser den er brukt som snøskuterløype merking. Skuterløypa er mye brukt i fra midten av mars til og med 4 mai av de som har hytte i området.

Forvalter befarte linja sammen med Torfinn Rasmussen, som er løypestikker i området Hamningberg, og lokaloppsyn for Statens naturoppsyn (timebasis). Da avgjørelsen av saken var uviss og ferietid, merket vi de stolpene som vi vurderte som mest nødvendig og eventuelt å sette igjen som fastmerker, og færrest mulig. Slik at de eventuelt kan kappes i 3,5 m høyde. Denne befaringen var planlagt i vinter, men dårlig vær hindret dette og ble gjort på barmark. Forvalter legger til grunn at det bør tas en ny befaring mens arbeidet pågår, samt senere i vinter for å se over om det er flere enn nødvendig som er merket for å stå igjen. Hensikten må være at man har noen få fastpunkter til merking av snøskuterløypa som synes ekstra godt når værforholdene er som verst. Forvalter antar at ca 30 stolper ble merket for eventuelt å stå igjen halvkappet.

Linjeproff opplyser om at selv om stolpene er gamle, er trolig den nederste del av stolpen mest solid da impregneringsmiddelet (kreosot?) siger ned i stokken. Ved befaringen noterte forvalter at stolpene er gamle og har neppe mange tiår igjen. Etter hvert vil stakkene bli så skjære at toppen knekker og det er fare for at de flises opp og spres i terrenget. Da vil de utgjøre et enda større forsøplingsproblem for området. Da arbeidet måtte komme i gang på såpass kort varsel har forvalter forespurrt Vardø kommune og Båtsfjord kommune ved Teknisk sjefer, om de mener det er aktuelt å sette igjen noen stolper jamfør innspill som er kommet lokalt. Noe de syns det var.

Forvalter noterte at det ligger mange løypestikker i terrenget fra tilbake i tid og det burde ha vært ryddet. Noen linjestolper har vært oppsamlingspunkt for skuterstikker, og disse var blåst utover og forsøplet området.

Firmaet som gjennomfører linjestolpefjerningen er bedt inntil videre om å kappe toppen av de stolpene som ble merket med hvit tape. Om styret bestemmer at alle stolper skal fjernes uavhengig av skuterløypemerkingen gjør de dette underveis. Arbeidet ble påstartet 20 august i samråd med forvalter og Reinbeitedistrikt 6, for å unngå at man må fly helikopter under reinsamling (etter 10 september) eller at det kommer snø. Selskapet ønsket først å komme i gang i midten av juli, men forvalter frarådte dette

etter korrespondanse med styreleder. Dette av hensyn til dyreliv, mange turister som oppsøker områdene det blir nødvendig å fly helikopter til ved nasjonal turistvei etc. Da styret tidligere har anmodet Telenor om å fjerne linjestolpene er fjerningen å anse som et skjøtselsoppdrag for forvaltningen av området og firmaet Linjeproff kan da benytte ATV og helikopter etter oppdrag fra styret. De er tilskrevet om dette jfr. vedlegg. Ved befaring ble beste tilkomststrase med ATV befart.

Saksopplysninger Finnvikstua

Saksopplysninger

I styremøte 6 24.10.2019 fikk styret på høring en søknad tilsendt fra Finnmarkseiendommen, da Varangerfjæras venneforening søkte om å gjenopprette festepunkt på en gammel telegrafhytte som står ved Telegraflinja mellom Vesterelv og Sandfjorddalen i Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde -.

Informasjon til saken lød;

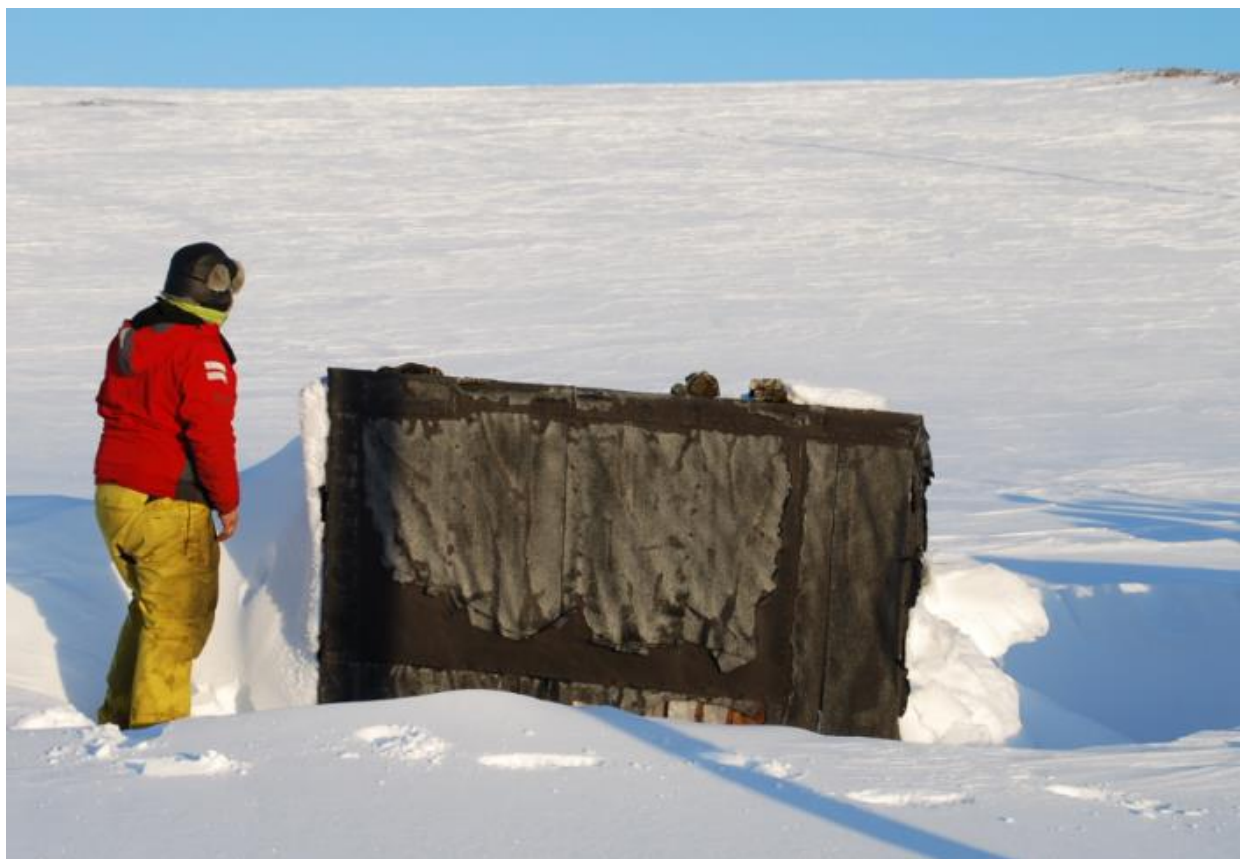
Finnmarkseiendommen viser til søknad fra Varangerfjæras venneforening, som søker om å overta og gjenopprette festekontrakt for bygget «Finnvikstuen», som ligger innen Persfjorden - Syltefjorden landskapsvernområde hvor Varangerhalvøya nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet.

Av det FeFo kan lese av de eldre dokumentene i vårt arkiv er «Finnvikstuen» en av de tidligere linjehyttene til Telenor. I arkivmappen fant FeFo et brev fra Telenor, hvor de bekreftet at deres linjehytter var revet og fjernet. Festekontraktene og punktfestene til disse linjehyttene ble på bakgrunn av dette skrevet slettet i grunnboka og matrikkelen.

Finnmarkseiendommen skriver at bygget står til nedfalls på FEFO-grunn innen landskapsvernområdet og ansees å være et eierløst byggverk. Det vises til at hytta står ved telegraflinja og var trolig oppført på 1960-tallet. Kopi av brev fra Telenor til grunneier 01.07.1997 tilsa at Telenor da sa opp festekontrakten på bygget «Finnvikstua» Gnr. 0019. Bnr. 0001. Fnr. 0007, hvor man viste til at bygget var fjernet og tomta ryddet. Finnmarkseiendommen har befart hytta og flere bilder er vedlagt saken.

Bilde av hytta fra 2019 (den er lik i 2022)

Mars 2019

Varangerfjæras venneforening skrev i sin søknad
Søknad om å overta og gjenopprette festekontrakt for bygget "Finnvikstuen" i i Båtsfjord Kommune.
På fjellet bak Segelkollen ligger det en liten kaffestue på ca 2,5m x 2,5m som det gamle televerket hadde i forbindelse med sine arbeidere med linjene. Dette bygget står fortsatt men har behov for at noen setter det i stand. Koordinatene til hytten er:
UTM-UPS: 36 W 0409938

Mange av våre medlemmer jakter, fisker og plukker sopp og bær i dette området. Vi synes det er trist at den forfaller og snart spres for alle vinder. Vi ønsker å få gjenopprettet feste og utføre nødvendig vedlikehold slik at den kan benyttes.

VarangerFjæras VenneForening søker med dette om å få overta dette bygget og gjenopprette punkt feste på denne. Vi håper på snarlig og positivt svar slik at man kan ha mulighet til å sette igang vedlikeholdsarbeid.

Med vennlig hilsen
Espen Robertsen
Styreleder i VarangerFjæras VenneForenin

I forbindelse med saken - 62/19 Uttalelse til festesøknad for kontraktløst bygg i Varangerhalvøya Nasjonalpark - 2019/11650 vedtok Varangerhalvøya nasjonalparkstyre;

62/19 Uttalelse til festesøknad for kontraktløst bygg i Varangerhalvøya Nasjonalpark

Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjårgga álbmotmeahccestivra - 24.10.2019

Behandling

En stemte mot innstillingen, fire stemte for.
Vedtatt som innstilt.

Vedtak om uttalelse

Varangerhalvøya Nasjonalparkstyre viser til at dette er et bygg som skulle ha vært fjernet, samtidig med Telegraflinja på ca. 285 stolper som også fortsatt står like ved.

Vi anser saken som privatrettslig. Det vil være naturlig at kommunen som planmyndighet involveres da det kan diskuteres om bygget kan ansees som lovlig å restaurere på, da det sannsynligvis har plan og bygningsmessig status som «revet».

Ansvarlig for etterlatenskapene for telegraflinja i området burde ha fjernet bygget jfr. sitt brev til grunneier i 1997. Både telegraflinja og bygget står til nedfalls i Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde i Båtsfjord kommune, hvor bakgrunnen for vernet bl.a. er *«Området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.»*.

Som en del av skjøtselen av verneområdet vil det være naturlig å fjerne infrastruktur som etterlatenskaper av strømlinjer og telegraflinjer inkludert bygg som er ute av bruk til sitt formål, og særlig når festepunkt er slettet, som i dette tilfellet.

Verneformålet sier;

Landskapsvernområdet skal, sammen med Varangerhalvøya nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde....

Vernemyndigheten legger til grunn at man ved å gjenopprette festepunktet og innvilge søknaden vil invitere til en noe uheldig praksis for fremtiden. Bygg langt utenfor allfarvei i verneområdet som i sin tid er oppført til et spesielt formål, hvor det gitte behovet i ettertid er borte, og hvor feste sies opp, og bygget oppgis fjernet, vil ved innvilgelse av nytt festepunkt med omsøkt grunn bli opprettholdt som infrastruktur i området.

I Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde vil dette kunne påvirke verneformålet negativt ved at man ikke får fjernet alle etterlatenskapene av Telegraflinja og fjernet all infrastruktur i området, som ikke lenger tjener sitt formål.

Behovet som oppgis for foreningen Varangerfjæras venneforening er oppgitt til bruk for jakt, fiske og bærplukking. Det er uklart for oss om man ønsker den skal være lukket for sine medlemmer/ åpen eller være gjensidig tilgjengelig for alle, og fylle allmenntilgitt formål.

Vurdering

Telegrafhytta Finnvikstua

Forvalter befarte hytta 18 august. Hyttas tilstand tilsier at det ikke er et bygg som er kondemnabelt eller er en ruin. Det har hele vegger og tak foruten hull til pipa som er åpent. Bygget er allerede etablert og har stått på stedet over lengre tid. Det har en køyseng, bord og ovn. Jamfør standard er det et bygg som kan vedlikeholdes. Eksempelet er enestående i verneområdet og har ikke presedensfare.

Hytta er sannsynligvis fra 60-tallet da lokale førte tilsyn med linja. Hytta var da en sikringshytte for linjebefarerne og muligens ved oppføring av linja. Vår kunnskap tilsier at ekteparet Bruvold i Indre Syltevik førte tilsyn med linja, i alle fall en periode.

Jamfør praksis for Linjehyttene i nasjonalparken kan det være et poeng å ivaretas dette slik at historien om telegraflinja og linjetilsynets strabaser kan formidles videre til allmennhetens brukere. Av tilsvarende hytter ved telegraflinja er Telebu/ Telegrafhytta i Sandfjorddalen ivaretatt. Det foreslås at en telegraflinjestolpe evt. settes igjen nærmest hytta. Hytta har i alle år vært åpen og flere argumenter at den bør forbli dette for folket som ferdes i fjellet. Området er svært værutsatt. Vinterstid vil den fungere som nødby langs snøskuterløypa, og turmål på ski og i barmarkssesongen. Lokal organisasjon som evt. påtar seg ansvar for hytta bør sette opp toalett ved hytta.

Vurdering av påvirkning på verneverdiene ved endret vedtak.

Verneformålet

Formålet med opprettelsen av Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet og arktisk preget natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfold som kjennetegner landskapet. Området har særegne geologiske formasjoner i steiltstående bergarter, og frodige dalbotner med forekomster av sjeldne plantearter som står i sterk kontrast til de nakne fjellplatåene. Den ville og særpregete næringskysten i nord er typisk for Øst-Finnmark, og står i skarp kontrast til det rolige, geologisk sett millioner av år gamle landskapet innover halvøya.

Landskapsvernområdet skal, sammen med Varangerhalvøya nasjonalpark, bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne nyttes til reindrift.

At hytta opprettholdes jfr. tilstanden og vedlikeholdes vurderes ikke for å påvirke verneformålet nevneverdig. Dog vil fjerning av hytta bidra til at et større område blir sammenhengende naturområde uten menneskelige inngrep.

Fjerning av telegraflinjestolpene vurderes for å åpne opp landskapet til å bli et mer sammenhengende naturområde, da de ruver godt i horisonten (ca. 10 m høye). Selv ved kapping til 3,5 m høyde gjenstående stolper (ca. 25-30 stk) vil dette være et element i landskapet som medfører at det ikke er et sammenhengende naturområde,

da stolper vil være et forstyrrelseselement i landskapet, selv de halvkappede. Dette må veies opp i mot sikkerhetsaspektet på snøskuterløypa mht. at området er veldig værutsatt og har mange brukere under varierende forhold. Vil fastmerkene være avgjørende mht. å finne frem langs snøskuterløypa? Dette er enklere å vurdere vinterstid. En befaring kan avgjøre dette på vinteren. Fjerning av stolpene på 3,5 m senere vurderes ikke for å være komplisert, om noen skulle vises seg å være uhensiktsmessige/ unødige.

Jamfør naturmangfoldlovens § 8 er kunnskapsgrunnlaget oppfylt. Traseen er befart av forvalter, og det har vært jevnlig dialog med selskapet som gjør jobben. Naturbase og base for sensitive arter tilsier at det ikke er trua dyrearter som kan påvirkes negativt i området, og heller ikke kulturminner. Ferdsel vinterstid gis lite betydning da det er mye trafikk på snøskuterløypa ved hytta. Sommerstid er lengde til hovedvei en begrensning som tilsier at det vil bli relativt lite brukt. Naturmangfoldlovens § 9 føre-var-hensyn vurderes ikke som relevant. Jamfør naturmangfoldlovens §10 vurderes summen av inngrep i området for å være akseptabel. Det er to kraftlinjer noen km nord for telegraflinjestolpetraseen. Fjerning av stolper vil redusere påvirkning på landskapet av inngrep. Gjenstående stolper vil være et uromoment i landskapet, men vil neppe påvirke verneformålet vesentlig gitt summen av andre inngrep i området (strømlinjer). Jamfør naturmangfoldlovens § 11 er ikke teknikkvalg relevant jamfør kostnad for beste miljøforsvarlige teknikk.. Jamfør naturmangfoldlovens § 12 skal beste teknikk velges, som vurderes for å være frakt med ATV av mannskap, og utfrakt av stolper med helikopter.

Vernebestemmelser

§ 3. Vernebestemmelser

1. *Landskapet*
- 1.1 *Inngrep i landskapet*

Området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som vegbygging, oppføring og ombygging av bygninger og anlegg eller andre varige eller midlertidige innretninger, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, påfylling av masse, sprenging, boring, bryting av steiner, mineraler og fossiler, fjerning av større steiner og blokker, drenering, annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak kan endre landskapets art eller karakter vesentlig.

--

Fjerning av linja vurderes for å forbedre landskapets art og karakter vesentlig. Dog er det andre høyspentlinjer i området. Ved gjensetting av stolper halvkappet for snøskuterløypa kan dette bidra til at landskapets karakter forblir uødig forringet. Dog vil man måtte fjerne de eventuelle halvkappa stolpene når de blir for nedbrutt tilstand og før de nedbrytes til å ikke kunne fraktes ut i storsekker.

Vardø og Båtsfjord kommune er ansvarlig for merking av snøskuterløypene. Hittil har telegraflinjestolpene bidratt til at denne løypa har vært ekstra lett å følge selv ved dårlig vær.

Da flere lokale har gitt uttrykk for at det kan være lurt å sette igjen noen stolper anbefaler forvalter at noen halvkappede gjensettes til bruk som fastmerkepunkt til snøskuterløypas mest værutsatte strekk. Ytterligere en befaring mens arbeid pågår og en befaring i vinter vil tilse at færrest mulig stolper gjensettes mht. å sikre at skuterløypa er lett nok å merke og følge ved dårlig vær, samtidig som påvirkning på landskapet er begrenset og ikke strider mot verneformålet eller påvirker verneformålet nevneverdig negativt.

Bilder:

